

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitruvius Itervm Et Frontinus

Vitruvius

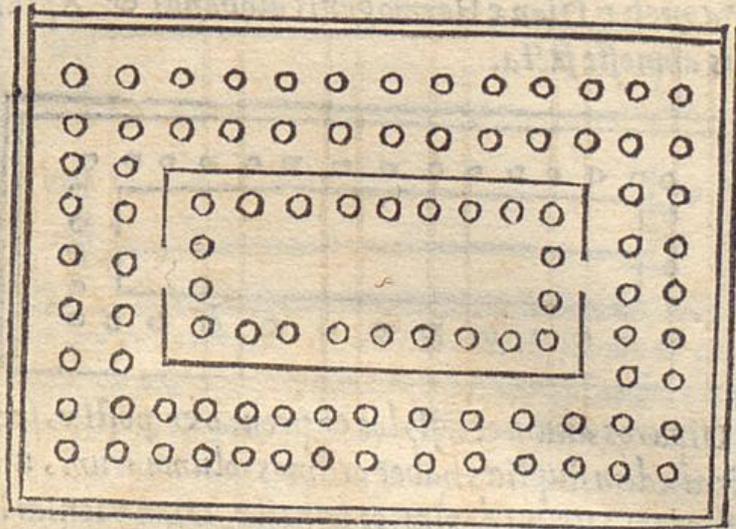
Florentiae, 1513

De quinq[ue] aedium speciebus. Cap. II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12979

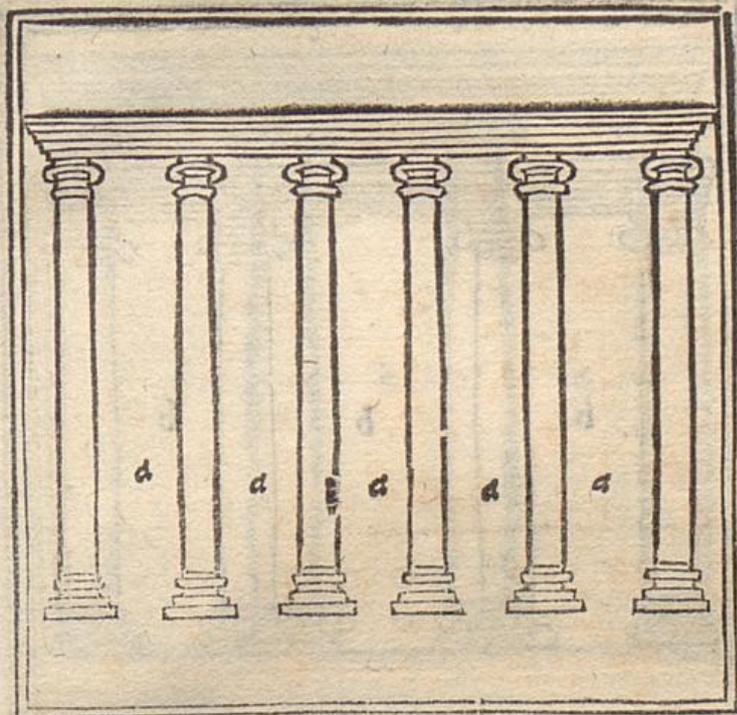
LIBER

ualuarum ex utraq; parte in pronao & postico. Hu-
ius autem exemplar romæ non est, sed Athenis octa
stylos & in templo Iouis olimpii.

De quinque ædium speciebus. Caput. II.

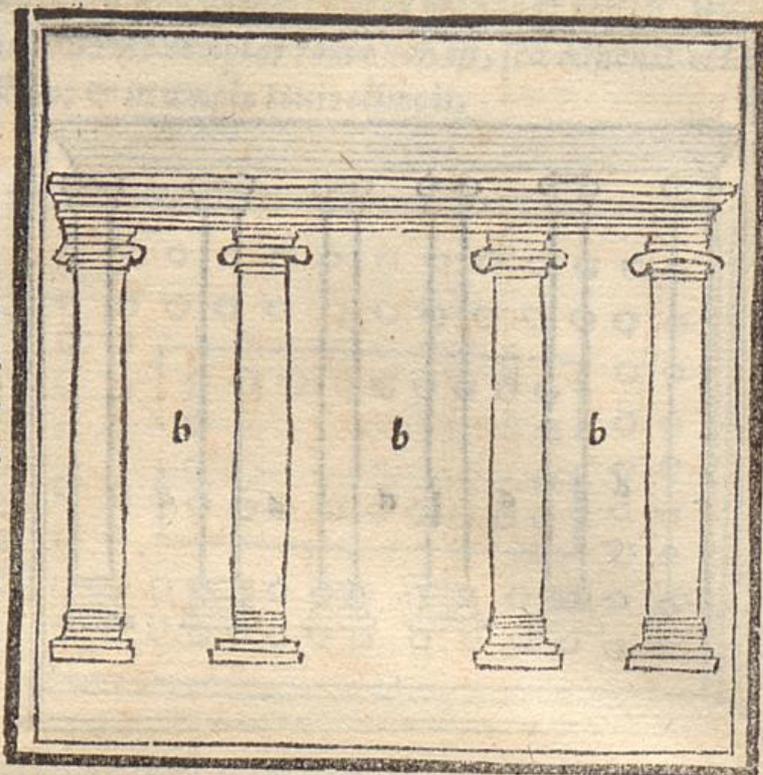
Pecies autem ædium sunt quinque, quarum
ea sunt uocabula, Pycnostylos, idest cre-
bris columnis, Systylos, paulo remissiori-
bus, diastylos, amplius patentibus, Rarius q̄ oportet
inter se diductis, areostylos, Eustylos interuallorum
iusta distributione. Ergo pycnostylos est, cuius inter-
columnio unius & dimidiatæ columnæ crassitudo in-
terponi potest, quemadmodū est diui Iulii, & in Cæ-
saris foro Veneris, & siquæ aliæ sic sunt compositæ.

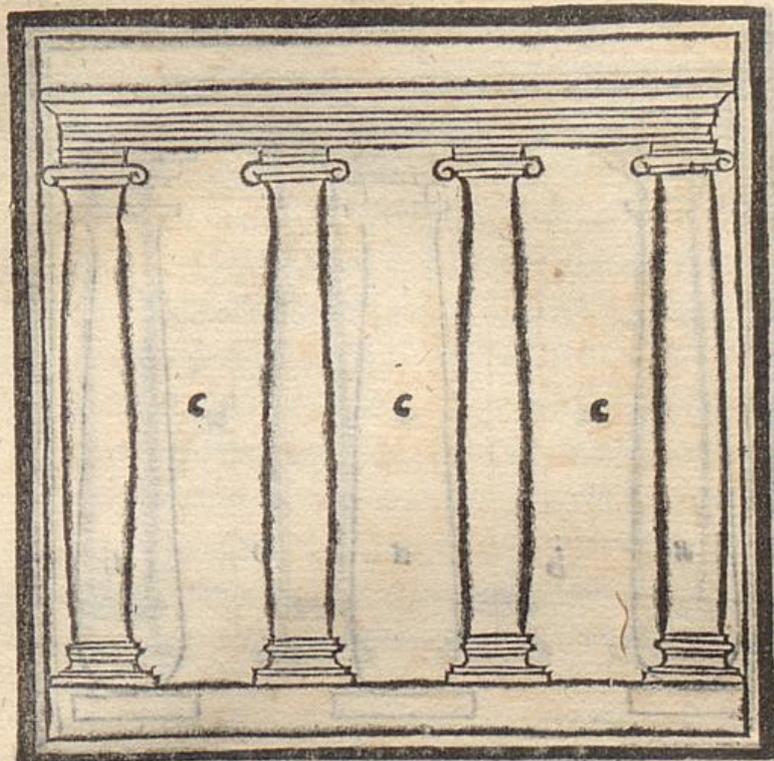
a. Intercolumnia quibus unus et dimidiata columnæ crassitudo interposita est.

Item systylos est, in quo duarum columnarum crassitudo in intercolumnio poterit collocari, & spirarum plinthides æque magnæ sint eo spatio, quod fuerit inter duas plinthides, quæ admodum est Fortunæ equestris ad theatrum lapideum, & reliquæ, quæ eisdem rationibus sunt compositæ.

b. Interco
lūnia qui
bus dua
rū colūna
rū crassi
tudo inter
posita est

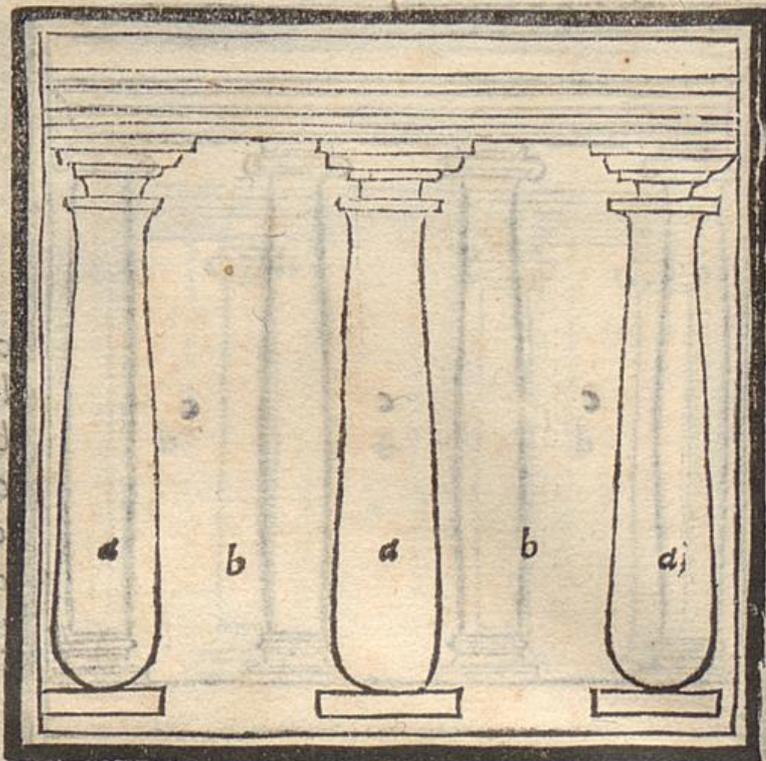

Hæc utraq; genera vitiosum habent usum, Matres enim familiarum cum ad supplicationem gradibus ascendunt, non possunt per intercolumnia amplexæ adire, nisi ordines fecerint. Item ualuarum aspectus obstruitur columnarum crebritate, ipsaq; signa obscurantur. Item circa ædem propter angustias impediuntur ambulationes. Diastyli autem hæc erit compositio, cum trium columnarum crassitudinem intercolūnio interpõere possimus, tanq̃ est Apollinis & Dianæ ædis. Hæc dispositio hanc habet difficultatem, q̃ epistylia propter interuallorum magnitudinem franguntur.

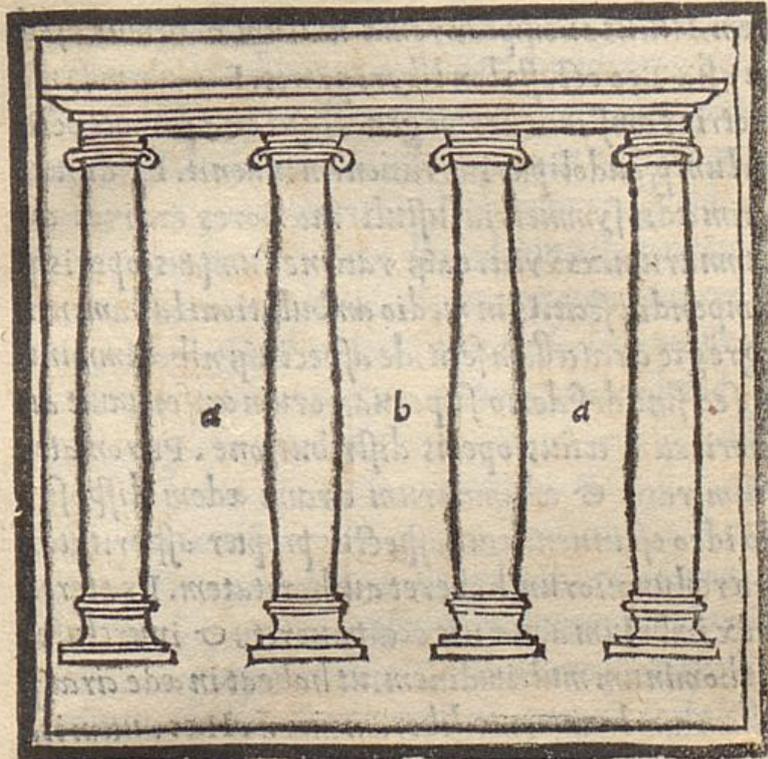
c. Interco-
lūnia, quā
bus triū
colūnarū
crassitudo inter-
posita est

In arcaostylis autē nec lapideis nec marmoreis epī-
styliis uti datur, sed imponendae de materia trabes p-
petuae, & ipsarum adium species sunt baryca, bary-
cephala, humiles, latae, ornatae signis fictilibus aut
aereis inauratis earum fastigia tuscanica more, uti
est ad arcum maximū Cereris & Herculis, Pompeia-
ni item capitolii.

a. baryce
phala
b. interco
luniorum
spacia ut
cuq; pla
cet.

Reddenda nunc est eustyliratio, quæ maxime pro-
babilis & ad usum & ad speciem & ad firmitatē ra-
tiones habet explicatas, nāq; facienda sunt in inter-
uallis spatia duarum columnarum & quartæ partis
columnæ crassitudinis, mediumq; intercolumnium,
unum, quod erit in fronte, alterum quod erit in postē-
ro, trium columnarum crassitudine. Sic enim habe-
bit & figurationis aspectū uenustum & aditus usum
sine impeditionibus, & circa eam ambulatio aucto-
ritatem.

a. intercolūnia maxima probabilia, quibus duarū colūnarū et quartepartis unius crassitudo interposita est. b. mediana colūnae quibus propter usum interponitur triū co

Huius aut rei ratio explicabitur sic, Frons loci, quae lunarum in aede constituta fuerit, si tetrastilos facienda fuerit, crassitudo diuidatur in partes undecim semis propter crepidines et praecipituras spirarū. Si sex erit colūnarū, in partes decem et octo, Si octastilos constituetur diuidatur in .xxiiii. et semissem. Itē ex his partibus, siue tetrastyli, siue hexastyli, siue octastyli, una pars sumatur, eaque erit modulus, cuius moduli unius erit crassitudo colūnarū, Intercolūnia singula propter mediana modulorum duorum et moduli quarta partis mediana in fronte et postico, singula ternum modulorum. Ipsarū colūnarū altitudo erit modulorum octo et dimidia moduli partis, Ita ex ea diuisione intercolūnia altitudinesque colūnarū habent iustā rō-

LIBER

nem. Huius exemplar romæ nullum habemus, sed
 in asia Teo octastylon liberi patris. Eas autem sym-
 metrias constituit hermogenes, qui etiã primus octa-
 stylum pseudodipteriue rationem inuenit. Ex dipteri
 enim ædis symmetria sustulit interiores ordines co-
 lumnarum. xxxviii. eaq; ratione sumptus operisq;
 compendia fecit. Is in medio ambulationi laxamentũ
 egregie circa cellam fecit, de aspectuq; nihil imminu-
 it, sed sine desiderio superuacuum conseruauit au-
 thoritatem totius operis distributione. Pteromatos
 enim ratio & columnarum circum ædem disposi-
 tio ideo est inuenta, ut aspectus propter asperitatem
 intercolumniorum haberet authoritatem. Præterea
 si ex imbrium aquæ uis occupauerit, & intercluse-
 rit hominum multitudinem, ut habeat in æde circaq;
 cellam cum laxamento liberam morã. Hæc autem ita
 explicantur in pseudodipteris ædium dispositiõibus,
 quare uidetur acuta magnaq; solertia effectus ope-
 rum Hermogenes fecisse, reliq; fontes, unde po-
 steri possent haurire disciplinarum rationes, Aedi-
 bus areostylis columnæ sic sunt faciendæ, uti crassi-
 tudines earum sint partis octauæ ad altitudines. Itẽ
 in diastylis demetienda est altitudo columnæ in par-
 tes octo & dimidiam, & unius partis columnæ crassi-
 tudo collocetur. In sistylo altitudo diuidatur in nouem
 & dimidiam partem, & ex eis una ad crassitudinem
 columnæ detur. Item in picnostylo diuidenda est alti-
 tudo in partes decem, & eius una pars faciendã e-
 columnæ crassitudo. Eustyli autem ædis colunæ (ut dia-
 styli) in octo partes altitudo diuidatur & dimidiam,
 & eius

& unius partis columnæ crassitudo collocetur. In systylo altitudo diuidatur in nouem & dimidiam partem, & ex eis una ad crassitudinem columnæ detur, item in pycnostylo diuidenda est altitudo in partes decem, & eius una pars faciendæ est columnæ crassitudo, Eius styli autem ædis columnæ (ut diastyli) in octo partes altitudo diuidatur, & dimidiam, & eius una pars constituitur in crassitudine imi scapi, ita habebitur pro rata parte intercolumniorum ratio. Quemadmodum. n. crescunt spatia inter columnas, proportionibus ad augenda sunt crassitudines scaporum. Nãq; si in aræostylo nona aut decima pars crassitudinis fuerit, tenuis & exilis apparebit, ideo quod per latitudinem intercolumniorum aer consumit, & imminuit aspectus scaporum crassitudinem, Contra uero pycnostylis si octaua pars crassitudinis fuerit, propter crebritatē, & angustias intercolumniorum, tumidam & inuenustam efficiet speciem, Itaq; generis operis oportet persequi symmetrias, Etiamq; angulares columnæ crassiores faciendæ sunt ex sua diametro quinquagesima parte, quæ ab aere circunciduntur, & graciliores esse uidentur aspiciētib; Ergo quod oculos fallit, rationatione est exequendum, Contractura autem in summis columnarum hypotrachelis ita faciendæ uideatur, uti si columna sit ab minimo ad pedes quinos & denos, ima crassitudo diuidatur in partes sex, & earum partium quinque summa constituitur, Item quæ erit ab quindecim pedibus ad pedes uiginti, scapus imus in partes sex et semissem diuidatur, ex earumq; partium quinque & semisse superior crassitudo colum

LIBER III

ne fiat. Itē quæ erunt à pedibus uiginti ad pedes triginta scapus imus diuidatur in partes septem, earūque sex summa contractura perficiatur. Quæ autem ab triginta pedibus ad quadraginta alta erit, imā crassitudo diuidatur in partes septem & dimidiam, ex his sex & dimidiam in summo habeat contracturæ ratione. Quæ erunt à quadraginta pedibus ad quinquaginta, Item diuidendæ sunt in octo partes, & earum septem in summo scapi hypotrachelio contrahantur, Item si quæ altiores erunt his, eadem ratione pro rata constimantur contracturæ. Hæ autem propter altitudinis interuallum scandentis oculi septem fallunt, quamobrem adiuuantur crassitudinibus temperaturæ, Venustatem enim persequitur uisus, cuius si non blandimur uoluptati proportione & modulorum adiectionibus, uti id in quo fallitur, temperatione adaugeatur, uastus & inuenustus conspicientibus remittetur aspectus. De adiectione quæ adiuatur in medijs columnis, quæ apud græcos $\epsilon\upsilon\tau\alpha\sigma\iota\varsigma$ appellatur, in extremo libro erit formata ratio eius, quemadmodum mollis & conueniens efficiatur.

De foundationibus & columnis atque earum ornatu & epistylis tam in locis solidis quam in congestis.

Caput. III.